

Iztok Osojnik

Pisarniški odi

Ne ga lomit, kakšen naslov neki

Panični človek,
poiščimo ga. Stvari niso preproste. Zavite v meglo.
Ščiti jih ravnodušna vsakdanjost. Ujete v debeli sloj časa,
ki polzi kot ledenik in človeka nosi kot polža.
Vem, da ne bom zdržal. Čas velikih zamahov je mimo.
Nastopil je čas majhnosti. Izstopite prosim, prispeli smo.
Čas ustvarja videz prevlade, ampak mislim, da ni dobro
podrediti se mu. Ne se vznemirjati zaradi drvenja časa.
Na prvi pogled je videti, da je treba biti moderen, sodoben, ali
celo korak pred sodobnostjo. Kar zahteva določeno hitrost
gibanja,
reci in piši, podivjano, panično drvenje.
In če je človek usposobljen, ima po ne vem kakšnem ključu
občutek za pravilne poteze (ampak kdaj se usposobi?
očitno je človeku nekaj dano po naravi ali ne),
kdo bi to popolnoma razumel? Ne poznamo znanstvenih razlag,
všeč so nam, ljubimo jih, vanje se poglobljamo kot v klavirski
koncert,
neverjetno, kakšne mreže lahko človek poustvari v takih
trenutkih,
pretokih, valovanjih, gre seveda za simfonične strukture,
ampak nekatere so nemelodične ali celo neartikulirani piski,
kar je najtežje, najtežje je namreč biti bedak,
če to nisi, nekaj, kar se še ni zgodilo, kar ni bilo nikoli prej,
ne gre za prisilo novega, ne, ampak za korak v neznano, to je
treba doživeti
v čistosti svoje bedaste odprtosti za neznano, človek pije in je,
hodi po ulicah nekega mesta, ovije ga tesnoba in pograbi

panika, nekaj je storil narobe, nekaj se ne bo izšlo, nekaj se mora iziti
in tako dalje, mislim, da imam tega dovolj,
umikam se iz obvladovanja stvari ali ljudi,
ampak, kako naj se otrem negativnega, treba je sprejeti oboje,
res, gre za veliko simfonijo tolerance, vihar tolerance,
zelo problematično in skrajno nejasno,
to z bankami, na primer, stvari so jasne, gre za organizirano krajo,
ampak kraja je tako ali pa tako nekaj zelo pomembnega,
močno prisoten del vsakdanjosti in resničnosti kot take,
naj se torej umaknem na luno ali na kakšen kvazar,
mogoče bo dovolj že soba v sedmem nadstropju, osmem pravzaprav,
videti je, da je panika nekaj odprla, neko možnost,
nakazala neko smer, počasi se bom poslovil
od ponavljanja kolektivnega nezavednega,
verjamem, da obstaja neka skupina ljudi, ne vprašajte kje in zakaj,
preprosto obstaja in nekje med njimi se preriva moja malenkost,
ljudje so načitani, ne da bi hoteli kaj posebnega,
ne zaradi želje po pomembnosti, preprosto zato, ker so brali, razmišljali, prisluhnili, se poglobili, nekaj malega se je dotaknilo tudi mene, zdaj to nisem jaz, ampak slehernik (ne sleherni),
jaz kot jaz, ki gleda ven iz vseh mene v vseh jaz, tudi v tvojem,
torej nekaj, ko se človek sreča s samim seboj, reče, res je, jaz sem jaz,
to predstavlja neki začetek, neko mesto, na katerem sem, nekaj, kar je značilno za to veselje,
mogoče je kje v ozadju tudi kakšno obličje, ki nas druži v večnosti in
predstavlja celoto časa od začetka do konca, celoto veselja, nekaj, kar si delimo z zvezdami, ostanki starih zvezd, in v zgorevanju novih, ne vem,
vesolje se baje širi, v tem trenutku sem eno in isto z vesoljem, ki se baje širi, moja pamet je manjša od luči moje zavesti, ampak tudi zavest je samo ocean v trebuhu zvezde, ki predstavlja le iskrico v velikanski noči veselja, ki se širi, in jaz sem prav to veselje, do zadnjega kotička in nikjer:

Vesolja ni, so samo sanje,
ki jih imenujem jaz, ki sanjajo mene, nekaj me sanja kot sebe,
nekaj, kar se je pozabilo v meni, nekaj,
kar je izgubilo vse besede in ostalo zunaj zadnje misli, kajti
biti človek,
je človeško, ampak biti nekaj drugega ne spada več v domeno
biti ali razuma
in tega nikoli ne bomo razumeli, vendar to ne pomeni,
da tega ni, v polnosti lastnega neznanega načina ali polnosti
praznine,
kajti nas ni več, tisto zunaj pa piha za ovratnik neznani črni
praznini,
nekaj se dogaja, nekaj je reklo dober dan, kupilo solato na
trgu,
zraslo, se pogreznilo, nebo je modro, predstavljajte si glasbo
kot prostor in ne kot melodijo, cviljenje, na primer, vem,
to je znano, veste, vse že veste,
jaz sem običajno prvi in zadnji in oni vmes, ampak napolniti
neki prostor
z odsotnostjo je možno samo v polju množice,
četudi gre samo za enega,
govor je vedno pogovor, človek poje in ptič ga posluša,
o čem se pogovarjata, kdo sodeluje v simpoziju,
na primer pogled k zvezdam, ne bodimo panični,
panika je nekaj, kar žvižga,
ampak panika je tudi nekaj kar tako,
človeka zagrabi panika, mrzlično išče telefon, ampak zdaj
vsi spijo,
bankrot je bankrot, treba je zdržati, biti veder, da,
treba je biti veder, skrivnost je seveda,
kako postati veder, ampak veder človek se izkaže v paničnem
trenutku,
človek je lahko paničen in veder, človek se zamisli,
gre za neko nedojemljivo misel, pomislek, ki človeka odpelje
daleč,
človek je veder in se ne meni za načine odziva običajnega
človeka,
ravnanje naj bo odprto, vsi so dobrodošli, seveda ne ljubimo
nikogar,
ampak nikogar ne bomo ustavili
na njegovi poti, vsi ste dobrodošli, tudi tisti, ki služite hudiču,
nikar ne pričakujte ljubezni od mene, ampak važno je, da
smo živi,

splav se potaplja, ampak mi smo vedri, vedro se utapljamo,
vedrina približa človeka k sebi, pogovor postane prekleto
neposreden
in vključujoč. Pritisnilo nas je enaindvajseto stoletje, za-
koračili smo vanj,
ne vem, kaj je značilno za omenjeni čas,
ampak tu smo, veliko moramo še postoriti, malo pogledati
okoli
in se marsikaj naučiti, ne zanima me trenutni čas,
ampak slutnja, ki se oblikuje v senco, senca v zamah krila,
nekaj se torej približa in povleče vase, se spremeni v živo
steklo,
mislim, da moram te stvari opraviti sam, brez pomoči in
izkušenj ostalih,
moj svet raste iz sledi ali grede, na kateri poganjajo oblike
časa,
pri vratih mesta straži veliki titan molka,
gre za nekakšen premik v zeleno,
videti je kot privoz avtobusa na postajališče mestnega prometa,
sedim v udobnem stolu na terasi nad mestom, zamišljen –
za eno stotinko dneva se človek pojavi čisto blizu,
vanj pihne neobstoječi veter.

Dnevniški zapis

Začeti moram pisati dnevnik. V njem opisati recimo spopad
s tem možicljem, ki zase misli, da je Einstein. Sicer pa
moram razumeti.

Le malo kateri od nas je genij, vsi pa bi bili radi pri koritu.
Sam nisem nič boljši. Pustimo blebetanje in delanje
lepega videza ob strani. Pokažite mi človeka,
ki govori, da ni tako, in pokažem vam lažnivca. Ena od
prednosti poezije je,
da govori znotraj, recimo na dnu, tam, kjer so stvari jasne in
razgrnjene.

Smešno je govoriti o jasnih in razgrnjenih stvareh,
ampak na koncu gre za to, naj bodo misli še tako težavne in
temačne, podobe zastrte in zamegljene, na koncu šteje
očitnost

in neposrednost dotika, tako rekoč zaletelost z nosom v zid,
zemeljski zid, bi rekel, nekaj je zelo očitno in videti je,

da živčnost in tesnoba razbremenujeta, oblikujeta krivuljo
pritiska,
ki se dviga kot val, potem pa se zruši in odpihne temačne
slutnje
na drugi konec sobe, v kot, kjer potuhnjeno čakajo novo
priložnost.

Torej tisti pritlikavi Einstein, primerno sivolas in razmršen,
tako mimogrede, v smislu ne grem se Einsteina, no, molčati
o nečem,

kar naj bi bilo očitno, ampak očitno je marsikaj, tu, kjer
živim,

se marsikaj dogaja, seveda se vsi smehljajo, ampak v glavnem
gre za morilce, ki znajo človeka pokončati tako, da ne izpusti
glasu, z nasmeškom na obrazu, z velikansko mero samo-
pašnosti,

tako rekoč med dvema besedama te zabodejo in se smehljajo,
podobni veselim podganam, opazujejo te tako od strani,
ne vem, ali se mi samo zdi, ali pa jih nekaj žre, najbrž jih ne,
so nekakšni budisti, osvobojeni obzirnosti in skrbi, visoko
nad tlemi letijo

kot jadralna letala, tu pa tam koga zakoljejo ali okradejo,
nasilno pritisnejo v kot in mu izpraznijo žepe,
kako daleč pride tak zakamuflirani morilec, koliko umorov
je potrebno,

da pade, ali pa vseeno živi, kot da se nikoli ni zgodilo nič,
malo se pokesa ali celo spove, dobro so vedeli,
zakaj so postavili spovednice, no, z visokega položaja nad
zemljo gleda

na dogodke in svoje početje kot na nujni način preživetja,
učinkovito strategijo, v zadevi vidi nekaj vojaškega, tudi
generali najbrž ne

razmišljajo o mrtvih, šteje zmaga, poraz vzamejo kot delovni
neuspeh,

nič hudega, zakaj bi se osebno vpletli, kaj imajo ti pokoli, ki
so potrebni,

da si človek izbori določene privilegije in pridobi čin,
opraviti z osebnim počutjem, zasebna sfera je nekaj drugega,
človek je pravzaprav nima, vse je podrejeno uspehu,
ali pa jo ima, na kakšnem travniku se igra z vnuki, skačejo
po visoki travi,

sonce sije, vnuki mečejo žogo v zrak in tečejo okoli avta,
v travi čakajo klopi, splezajo na otroke in se jim zagrizajo v
kožo,

mati se smehlja, srečna je, ima hišo in ljubečega moža,
res, da se ji malo meša, sicer pa je tudi ona po značaju
podobna,
ne razume v čem je problem, navajena je hitenja proti dvigalu
in drobnih bitk za prostor med štirimi premikajočimi se
stenami, ki drvijo v nebo, lučke se svetijo na številčnici,
nadstropja,
se spremenijo v številke, na katerih nikoli ne izstopi,
mislim, da se je treba ustaviti in pomisliti, ampak važno je,
da človek zbaše v žep še malo denarja, igra je vendar do-
govorjena,
v čem je problem, v tem trenutku bi šel rad s kom na kavo,
pobegnul iz te pisarne, ki je polna mrtvih duhov, starih
zapršenih
tesnob in gluhot petkov, krastača hodi gor in dol, ko vsi
čakamo,
da se nekaj neha, ampak ponedeljek se že približuje, položaj
je tesnoben
in možje so panični, možje na položajih, za kaj pravzaprav
gre,
kaj naj bi si človek zaželel,
mislim, da gre za nekakšno dno,
na katerega človek stopi, in zrak je čist, v smislu vetra, ki
piha, pokrajine,
ki se širi v modrikasto daljo, nebo molči, videti je zelo
stvarno, svetlika se,
če pomisliš, da še ni preteklo teden dni, ampak sobota se
zdaj zdi daleč,
kot da gre za neskončnost drugega vesolja, človek se mora
zbrati, sestri vase,
tale mini Einstein je samo eden od številnih podobnih,
čeprav je večina čisto v redu,
o, ko bi znal molčati, opazovati, delati svoje, narediti, kar je
treba narediti,
se smehljati in se ne vplesti, ne dovoliti,
da neugodni pritiski iz okolja vdrejo v človeka,
ne, ne želim si nič lahkotnega, zadostuje zamišljenost in
notranja čvrstost,
nekaj, kar pronica in hrani, človek je precej krepak, to je
treba razvijati,
ne odnehati, naj se razvija in razvija, človek se čudi,
ker o vsem skupaj nič ne ve, zdi se, da se bliža pragozdu
redkih,

rekli bi, da je zdaj sam, da sam hodi in počne stvari, ki se
zgodijo prvič,
v tem ni nič narobe, nasprotno, gre za nekakšen
sok, za mleko, bi rekel kakšen pesnik, človek se ga lahko
dotakne z rokami
in si ga vtakne v usta, gre za občutek človeka, ki ima v ustih
korenje,
gre za zdravi hrsk čvrstega korenja, le kako je to videti na ven,
opisati bi bilo treba dogodke, vpletene osebe,
mimogrede navreči kakšno misel, ampak človek je zvest sebi,
je svoj suženj, kljub naporu, da bi se osvobodil in premagal,
mu to slabo
uspeva, mogoče je boljša obratna pot, kaj pa je narobe z
mano, se lahko
vpraša, in res, lahko, da z njim ni nič narobe,
ampak ali je človek po svojem značaju primeren za vlogo,
ki mu jo vsiljuje stanje stvari, ali je lahko velikan duha,
nacionalni heroj,
veliki mislec ali umetnik, ali se zna nositi kot brezhibno
ukrojena obleka,
ali ima primeren nastop, očarljiv in avtoritativen, trd in ljubeč,
prijazen in nepopustljiv, vsekakor obvladujoč situacijo,
in voditelj, ki oblikuje splošno stanje stvari,
nekdo, ki odpira obzorja, in omeji polje razmišljanja, nekdo,
ki vpliva,
ki nedvomno vpliva, ki se mu ni moč izogniti, hm,
ampak kaj pa, če človek ni nič od tega,
kaj pa, če je čisto drugačen, če je mimoidoči, ki je za trenutek
obstal
in se zagledal v razstavljenе predmete v izložbi,
ampak kaj je tisto, kar ni stvar znanja, kar ni mogoče
zgrešiti, ne vem,
človek skomigne z rameni, ampak to ne zmanjša njegove
resnosti
in kot je trenutno videti,
bo to vse.